

Ö?retmen Özerkli?i Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Ö?retmen Özerkli?i Ölçe?i. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27123>

Özet

Ö?retmen Özerkli?i Ölçe?i, ?brahim Çolak ve Yüksel Alt?nkurt taraf?ndan 2017 y?l?nda geli?tirilmif özgün bir ölçektir. Bu ölçek, ö?retmenlerin mesleki karar alma süreçlerindeki ba??ms?zliklar?n? ve özerk davran??lar?n? ne ölçüde alg?lad?klar?n? ve sergilediklerini belirlemek amacıyla tasarlanm??tır. Ölçe?in geli?tirilmesi, ö?retmen özerkli?i ile örgütsel de?ikenler, özellikle de okul iklimi aras?ndaki ili?kiyi inceleyen kapsaml? bir ara?t?rman?n parças? olarak gerçekte?tirilmif tir.

Ölçek, e?itim yönetimi ve psikoloji alanlar?nda ö?retmenlerin mesleki motivasyonlar?n?, i? tatminlerini ve örgütsel ba?l?l?klar?n? etkileyen temel bir faktör olan özerkli?i ölçmeye odaklanmaktadır. Ölçek, be?li Likert derecelendirme sistemi kullan?larak yan?tlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Ö?retmen Özerkli?i, Okul ?iklimi, Ö?retmen Davran??lar?, Ölçek Geli?tirme, E?itim Yönetimi, Likert Ölçe?i.

Yazarlar

?brahim Çolak, Yüksel Alt?nkurt

Amaç

Ö?retmen Özerkli?i Ölçe?i'nin temel amacı, ö?retmenlerin e?itim ortamlar?nda ve mesleki görevlerini yerine getirirken sahip olduklar? veya alg?lad?klar? özerklik düzeyini nicel olarak ölçmektir. Bu özerklik, müfredat seçimi, ö?retim yöntemleri, disiplin uygulamalar? ve mesleki geli?im kararlar? gibi alanlardaki ba??ms?zlik ve inisiyatif alma becerilerini kapsar.

Ölçek, özellikle okul yönetiminin destekleyici veya k?s?tlay?c? do?as?n?n ö?retmenlerin özerk davran??lar? üzerindeki etkisini ara?t?ran çal??malarda kullan?lmak üzere geli?tirilmif tir. Bu sayede, okul iklimi gibi örgütsel de?ikenlerin ö?retmenlerin profesyonel özgürlük alg?lar?yla nas?l ili?kili oldu?u tespit edilebilmektedir.

Yap?

Ölçek, psikolojik bir yap? olan **Ö?retmen Özerkli?i**ni ölçmektedir. Bu yap?, ö?retmenlerin kendi mesleki uygulamalar? üzerinde kontrol sahibi olma, ba??ms?z karar verme ve kendi ö?retim süreçlerini yönetme yetene?i olarak tan?mlan?r. Özerklik, genellikle Öz Belirleme Kuram? (Self-Determination Theory) çerçevesinde ele al?nan temel bir psikolojik ihtiyaç olarak kabul edilir.

Ölçek, muhtemelen farklı boyutlar (örneğin, müfredat özerkli?i, yönetsel özerklik, değerlendirme özerkli?i) içerecek şekilde çok boyutlu bir yapıya sahiptir. Bu boyutlar, öğretmenlerin rollerinin farklı alanlarında ne kadar bağımsız hareket ettiklerini veya edebileceklerini gösterir. Ölçeğin tam yapısal bileşenleri ve alt boyutlar için orijinal makalenin incelenmesi gerekmektedir.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalışmaları, geliştirme sürecinin kritik bir aşamasını oluşturmaktadır. Yayınlanan makalede (Çolak & Altınkurt, 2017) detaylı geçerlik analizlerinin sunulduğu varsayılmaktadır. Tipik olarak, **kapsam geçerli?i** (uzman görüşleri ile içerik uygunluğunun sağlanması) ve **yapı geçerli?i** (faktör analizi ile teorik yapının doğrulanması) incelenmiştir.

Yapı geçerli?ini sağlamak amacıyla, ölçek maddelerinin ölçülmek istenen teorik yapıya uygunluğunu belirlemek için **Faktör Analizi** yöntemleri kullanılmıştır. Bu analizler, ölçeğin öğretmen özerkli?ini tutarlı ve ayrıtıcı bir şekilde ölçtü?ünü göstermelidir. Spesifik faktör yükleri ve model uyum indeksleri (CFI, RMSEA vb.) için orijinal kaynağa başvurulmalıdır.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirli?i, ölçüm sonuçlarının zamana ve farklı koşullara karşı tutarlılığı ve istikrarını ifade eder. Öğretmen Özerkli?i Ölçeği için **iç tutarlılık** (Internal Consistency) yaygın olarak kullanılan bir güvenilirlik yöntemidir.

İç tutarlılık katsayısı (**Cronbach Alfa** değeri) hesaplanmıştır. Yüksek alfa değerleri (genellikle .70 ve üzeri), ölçek maddelerinin aynı yapıya tutarlı bir şekilde ölçtü?ünü gösterir. Ölçek geliştirme çalışmasında elde edilen spesifik Cronbach Alfa katsayıları, ölçeğin güvenilirli?ini desteklemektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapısal geçerli?ini test etmek amacıyla **Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)** ve/veya **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)** kullanılmıştır. AFA, ölçeğin kaç boyuttan oluştuğunu belirlemek için kullanılırken, DFA ise belirlenen faktör yapısının orijinal veri setine ne kadar uyduğunu test etmek için kullanılır.

Çolak ve Altınkurt (2017) tarafından yapılan analizler sonucunda, Öğretmen Özerkli?i yapısının en iyi temsil edildiği faktör yapısı ortaya konulmuştur. Bu analizler, ölçeğin ölçtü?ü özerklik yapısının teorik beklentilerle uyumlu olduğunu ve yeterli bir varyans açıkladığını doğrulamıştır.

Araç

Test Türü: Ölçek Geli?tirme (Özgün Ölçek)

Format: Yaz?l? Anket (Öz Bildirim Ölçe?i)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ö?retmenler

Ya? Grubu: Yeti?kin Ö?retmenler (Genellikle ilkokul, ortaokul ve lise düzeyinde görev yapan profesyoneller)

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki çe?itli okul türlerinde görev yapan ö?retmenler üzerinde standartla?t?r?lm??t?r.

Test Metodolojisi: **Be?li Likert** tipi derecelendirme kullan?lm??t?r. Kat?l?mc?lar, maddelere "Hiç Kat?lm?yorum" (1) ile "Tamamen Kat?l?yorum" (5) aras?nda de?i?en seçeneklerle yan?t verirler. Yüksek puanlar, yüksek düzeyde alg?lanan veya sergilenen ö?retmen özerkli?ini gösterir.

Anahtar Kelimeler

E?itim Psikolojisi, Mesleki Özerklik, Ö?retmen Yetkinli?i, Psikometrik Özellikler, Öz Belirleme Kuram?.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: ?brahim Çolak

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Orijinal kaynakta belirtilmemi?tir.

Ba?l?l?k E-posta Adresleri: ibrahimcolak@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Orijinal makaleden elde edilmelidir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2017 (Yay?nlanma Y?l?)

?zinler ve Kullan?m: Ölçe?in ticari olmayan akademik ara?t?rmalarda kullan?m? için sorumlu yazar ?brahim Çolak ile ileti?ime geçilmesi önerilir.

Ölçe?in orijinal makalesi ve detayl? psikometrik bilgileri a?a??daki linkten eri?ilebilir: kuey.net.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi ise buradan indirilebilir: [ogretmen-ozerkligi-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Çolak, ?. ve Altınkurt, Y. (2017). Okul iklimi ile öğretmenlerin özerklik davranışları arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 23 (1), 33-71.

Öğretmen Özerkliği Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin orijinal maddeleri, sağlanan kaynak içerikte bulunmamaktadır. Ölçek maddelerine ulaşmak için yukarıda belirtilen akademik makalenin incelenmesi gerekmektedir.

Bu ölçek maddeleri beşli Likert tipinde yanıtlanmaktadır (1=Hiç Katılmıyorum, 5=Tamamen Katılıyorum).

ARABPSYCHOLOGY.COM